

Sygn. akt IV P 85/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2024 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie IV Wydział Pracy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Marek Osowicki
Ławnicy:	Sonia Klonowska Ewa Połom
Protokolant:	kierownik sekretariatu Anna Górską

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2024 roku w Człuchowie

sprawy z powództwa M. A.

przeciwko (...) Spółka z o.o. w D.

o ustalenie istnienia stosunku pracy , wynagrodzenie i odszkodowanie

1. oddała powództwo

2. zasądza od powódki M. A. na rzecz pozwanej (...) Spółki z o.o. w D. kwotę 2.820 zł (dwa tysiące osiemset dwadzieścia złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, tytułem kosztów procesu.

(-) Sonia Klonowska (-) M. O. (-) Ewa Połom

Sygn. akt IV P 85/23

UZASADNIENIE

Powódka M. A. wniosła przeciwko (...) sp. z o.o. w D. o ustalenie istnienia stosunku pracy zawartego na podstawie umowy pracę na czas nieokreślony od 16.05.2022 r. do 13.12.2022 r., zasądzenie wynagrodzenia za pracę w wysokości 9 000 zł za okres od 15.10.2022 r. do 15.11.2022 r. i 9 000 od 16.11.2022 r. do 13.12.2022 r., odszkodowania z tytułu rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracodawcy bez wypowiedzenia w wysokości 9 000 zł oraz zobowiązanie pozwanej spółki do wydania świadectwa pracy i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu podała, że zawarła z pozwaną spółką umowę o świadczenie usług, która pod pozorem umowy cywilnoprawnej, zastępować miała stosunek pracy. W pozwanej spółce powódce powierzono stanowisko Dyrektora ds. (...) i Logistyki, jednak pozwana wykorzystując swoją przewagę skłoniła powódkę, aby umowę o pracę zastąpić umową o wykonywanie usług, polegającą na świadczeniu pracy pod kierownictwem zarządu pozwanej spółki. Powódka miała wykonywać zadania polegające na pozyskiwaniu klientów, w tym za pośrednictwem portalu TRANS oraz (...), koordynowaniu logistyki i utrzymywaniu kontaktu z klientami. W związku z tym, że powódka przed zatrudnieniem u pozwanej prowadziła działalność gospodarczą, do rozliczeń pomiędzy stronami za wykonanie

zlecenia, pozwana zażyczyła sobie od pozwanej wystawiania faktur, zamiast rachunków. Ostatnie rozliczenie odbyło się na podstawie faktury z 10.10.2022 r. Na kolejny okres rozliczenia powódka wystawiła pozwanej dokument faktury (...) z 9.11.2022 r. jednak pozwana odmówiła zapłaty i odesłała fakturę. Powódka po nadmiernie przedłużającym się czasie oczekiwania na zapłatę postanowiła zakończyć współpracę i skierowała do pozwanej oświadczenie z 10.12.2022 r. o rozwiązaniu umowy z pozwaną bez zachowania okresu wypowiedzenia na podstawie art. 55 § 1¹ k.p.

Pozwana spółka w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew wskazała, iż powódka w maju 2022 r. zawarła z pozwaną umowę o świadczenie usług. W momencie zawierania umowy powódka już kilka lat prowadziła działalność gospodarczą. Zawarta umowa nie miała na celu zastąpienie umowy o pracę, gdyż warunki na jakich została zawarta umowa wykluczały jakikolwiek jej związek z umową o pracę, a wszelkie kwestie dotyczące zadań, czasu ich wykonania, miejsca i charakteru pozostawały w wyłącznej dyspozycji powódki, która nie przedstawiała pozwanej zakresu wykonanych zadań, czasu im poświęconego czy sposobu pracy. Powódka miała się zajmować poszukiwaniem transportów dla pozwanej oraz ustalaniem frachtów na korzystnych warunkach dla pozwanej. Powódka wystawiała faktury, z których rozliczała się z urzędem skarbowym jako przedsiębiorca. Powódka naraziła pozwaną na straty i niekorzystne dla firmy umowy z kierowcami. Powódka nie dotrzymała warunków umowy i nie wykonywała tak naprawdę umowy o świadczenie usług, dlatego nie przyjęto ostatniej faktury nr (...) z 9.11.2022 r. i odesłano ją bez księgowania.

Sąd ustalił co następuje:

Strony powódka M. A., prowadząca działalność gospodarczą pod firmą (...) w J. i pozwana spółka (...) sp. z o.o. w (...) 05.2022 r. zawarły ustną umowę o świadczenie usług w zakresie koordynacji transportu.

(niesporne)

Pozwana spółka 16.05.2022 r. przekazała powódce laptop, myszkę i telefon.

(dowód: protokół przekazania sprzętu k.11).

Powódka, zasadniczo u siebie w domu, zajmowała się uzyskiwaniem certyfikatów dla pozwanej spółki, poszukiwaniem kierowców, zarejestrowaniem ciężarówek, poszukiwaniem zleceń transportowych w systemach TRANS i (...), ustalaniem frachtu, koordynowaniem i rozliczaniem transportu, współpracą z firmą (...), zarządzaniem w firmie (...).

(bezsporne).

Przy zawieraniu umowy była mowa, że powódka będzie pracowała na własnej działalności gospodarczej i chciałaby współpracować w ramach tej działalności. Powódka miała rozkręcić transport. Powódka pracowała w domu, w takich godzinach jakie sobie ustaliła, sama organizowała sobie pracę, pracowała również dla innej spółki. Powódka decydowała o ustalaniu tras i stawek za fracht, samodzielnie dobierała kierowców. Nikt nie wydawał poleceń powódce ani konkretnych zadań, nikt też nie kontrolował wykonania jej pracy bądź zadań i czasu jej pracy. Powódka raz na tydzień lub półtora tygodnia przyjeżdżała do siedziby pozwanej spółki w ważnych sprawach, na spotkanie z księgową lub szefem spółki. Powódka za wykonane usługi wystawiała faktury. Powódka wielokrotnie mówiła, że jest na własnej działalności i że dobrze, że nie ma szefa, nikt jej nie rozlicza i może wykonywać zadania kiedy chce. Nikt nie rozliczał powódki z wykonanych zadań a na prośbę P. C. o przedstawienie raportu wykonywania zadań powódka odpowiedziała, że nie będzie robić żadnych raportów, bo nie jest pracownikiem, że po prostu świadczy usługi. Powódka nigdy nie zwracała się o umowę o pracę.

(dowód: zeznania świadków M. O. (2) k. 181-182 od 00:07:53 do 00:34:48, W. S. k.182-183 od 00:57:52 do 01:16:43, P. C. k. 183-184 od 01:25:13 do 01:44:30, A. S. k. 184-185 od 02:01:22 do 02:09:09, M. M. k.185 od 02:25:15 do 02:32:22, D. Z. od 02:32:22 do 02:35:04, K. C. k. 186 od 02:46:16 do 02:55:52 i P. P. k. 186 od 02:55:52 do 03:02:46).

Powódka zleciła grafikowi komputerowemu firmy (...) stworzenie wizytówki z firmą (...) i określeniem stanowiska Dyrektor ds. (...) i Logistyki.

(dowód: k.10, zeznania świadka K. C. k.186 od 02:46:16 do 02:55:52).

Powódka M. A. prowadząca działalność gospodarczą pod firmą (...) w (...) 06.2022 r. wystawiła spółce cywilnej (...) w D. fakturę nr (...) za koordynację transportu do 15.06.2022 r. na kwotę 9 000 zł, 20.07.2022 r. fakturę nr (...) r. za koordynację transportu do 15.07.2022 r. na kwotę 8 000 zł, 9.08.2022 r. fakturę nr (...) r. za koordynację transportu do 15.08.2022 r. na kwotę 8 000 zł, 14.09.2022 r. fakturę nr (...) r. za koordynację transportu do 15.09.2022 r. na kwotę 8 000 zł.

(dowód: faktury k. 81-84).

Spółka cywilna (...) w D. zapłaciła powódce M. A. za wystawione faktury.

(dowód: potwierdzenie wykonania operacji k.85).

Powódka M. A. prowadząca działalność gospodarczą pod firmą (...) w J. wystawiła (...) sp. z o.o. w D. fakturę nr (...) za koordynację transportu do 15.10.2022 r. na kwotę 9 000 zł, którą pozwana spółka przelała powódce 20.10.2022 r.

(dowód : faktura k.80, potwierdzenie wykonania operacji k.86).

Powódka M. A. prowadząca działalność gospodarczą pod firmą (...) w (...).11.2022 r. wystawiła (...) sp. z o.o. w D. fakturę nr (...) za koordynację transportu do 15.11.2022 r. na kwotę 9 000 zł, którą pozwana spółka zwróciła powódce.

(dowód: faktura nr (...) z 9.11.2022 r. k.40, pismo pozwanej spółki k. 37).

Powódka M. A. skierowała do pozwanej oświadczenie z 10.12.2022 r. o rozwiązaniu umowy z pozwaną bez zachowania okresu wypowiedzenia na podstawie art. 55 § 1¹ k.p. z powodu odmowy zapłaty umówionej kwoty miesięcznego wynagrodzenia za pracę za okres od 15.10.2022 r. do 15.11.2022 r. w wysokości 9 000 zł oraz niezapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy w zakładzie pracy oraz zaniechania prowadzenia dokumentacji pracowniczej.

(dowód: k.38).

Pozwana spółka w 2022 r. poniosła stratę netto w wysokości 122 999,59 zł.

(dowód: k. 63).

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Oceniając zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd uznał, że dowody z zeznań świadków i dokumentów przedłożonych przez strony są wiarygodne. W ocenie sądu zeznania świadków M. O. (2), W. S., P. C., A. S., M. M., D. Z., K. C. i P. P. są jasne, logiczne i stanowcze. Żadna ze stron nie kwestionowała też prawdziwości, w tym zgodności przedstawionych kopii dokumentów z oryginałami, czy prawdziwości twierdzeń w nich zawartych.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy w sposób wystarczający wyjaśnił fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy i dla tego należało pominąć uzupełniający, subsydiarny dowód z przesłuchania stron.

Zgodnie z obowiązującym systemem prawnym zatrudnienie nie musi mieć charakteru pracowniczego, praca może być też świadczona na podstawie umów cywilnoprawnych np. umowy zlecenia, umowy o dzieło, umowy o świadczenie usług lub w ramach stosunku pracy, na podstawie umowy o pracę, powołania, mianowania, wyboru, spółdzielczej

umowy o pracę (zob.: Wyrok Sądu Najwyższego - Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 1999-12-09, I PKN 432/99, OSNPiUS 2001/9/310).

Artykuł 22 § 1¹ k.p. nie stwarza domniemania prawnego zawarcia umowy o pracę. Decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia o charakterze zatrudnienia mają ustalenia faktyczne dotyczące wszelkich warunków i okoliczności związanych ze świadczoną pracą. Konstytutywnymi cechami stosunku pracy są: dobrowolność, osobiste świadczenie pracy w sposób ciągły, podporządkowanie, wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy ponoszącego ryzyko związane z zatrudnieniem i odpłatny charakter zatrudnienia, wykonywanie pracy zmianowej, dyspozycyjność i podporządkowanie pracodawcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2010 r., I PK 44/10).

Ustawodawca pozostawia stronom swobodną decyzję co do rodzaju stosunku prawnego, na podstawie którego będzie świadczona praca, pod warunkiem, że formalna nazwa umowy jako umowy innego rodzaju niż umowa o pracę nie stanowi obejścia przepisów prawa pracy.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego co do zasady pracownikowi przysługuje interes prawny w ustaleniu stosunku pracy.

Zdaniem sądu powódce przysługuje interes prawny w ustaleniu stosunku pracy z uwagi na niepewność jaki łączył strony stosunek prawny, z powodu braku pisemnej umowy stron.

W orzecznictwie od lat ukształtował się pogląd, że o rodzaju łączącej strony umowy decyduje nie jej formalna nazwa lecz rzeczywista treść i sposób wykonywania.

W praktyce rozróżnienie, czy w konkretnym przypadku mamy do czynienia z umową o pracę czy też umową cywilnoprawną budzi problemy. Wówczas o prawidłowej kwalifikacji umowy decydują okoliczności faktyczne, w których była świadczona praca. Szczególnie istotne jest to, czy praca była wykonywana pod stałym nadzorem czy istniał jedynie obowiązek kierowania się wskazówkami co do sposobu świadczonej usługi, czy wymagała osobistego świadczenia w określonym miejscu i czasie oraz czy miała charakter czynności przynoszących konkretny indywidualny rezultat, czy polegała jedynie na wykonywaniu określonych działań. Ponadto pojęcia „stałego nadzoru” nie można w stosunkach pracy utożsamiać z ciągłym pilnowaniem pracownika, chodzi tu raczej o kierowanie procesem pracy.

W rozpoznawanej sprawie bezsporne jest, że powódka prowadziła indywidualną działalność gospodarczą pod nazwą (...) w J. i że strony zawarły jedynie ustną umowę o świadczenie usług transportowych. W trakcie jej obowiązywania powódka nie kwestionowała łączącego ją stosunku cywilnoprawnego.

Bezsporne jest również, iż powódka jako osoba prowadząca indywidualną działalność gospodarczą (...) wystawiała co miesiąc, najpierw spółce cywilnej (...) od czerwca do września 2022 r. do a następnie pozwanej spółce (...) za październik i listopad 2022 r., faktury za koordynację transportu.

Z zasługujących na wiarę zeznań świadków M. O. (2), W. S., P. C., A. S., M. M., D. Z., K. C. i P. P. jednoznacznie wynika, iż przy zawieraniu umowy była mowa, że powódka będzie pracowała na własnej działalności gospodarczej i chciałaby współpracować w ramach tej działalności. Powódka miała rozkręcić transport. Pracowała w domu, w takich godzinach jakie sobie ustaliła, sama organizowała sobie pracę, pracowała również dla innej spółki. Powódka decydowała o ustalaniu tras i stawek za fracht, samodzielnie dobierała kierowców. Nikt nie wydawał poleceń powódce ani konkretnych zadań, nikt też nie kontrolował wykonania jej pracy bądź zadań i czasu jej pracy. Powódka raz na tydzień lub półtora tygodnia przyjeżdżała do siedziby pozwanej spółki w ważnych sprawach, na spotkanie z księgową lub szefem spółki. Powódka za wykonane usługi wystawiała faktury. Powódka wielokrotnie mówiła, że jest na własnej działalności i że dobrze, że nie ma szefa, nikt jej nie rozlicza i może wykonywać zadania kiedy chce. Nikt nie rozliczał powódki z wykonanych zadań a na prośbę P. C. o przedstawienie raportu wykonywania zadań powódka odpowiedziała, że nie będzie robić żadnych raportów, bo nie jest pracownikiem, że po prostu świadczy usługi. Powódka nigdy nie zwracała się o umowę o pracę. W ocenie sądu wystawianie faktur z wykonane usługi, samodzielne organizowanie sobie pracy i dnia pracy, dysponowanie swoim czasem pracy w zależności od potrzeb, brak wydawania poleceń czy

konkretnych zadań do wykonania, brak nadzoru czy sprawdzania realizacji zadań, jest obce stosunkowi pracy, którego między innymi cechą jest pozostawanie do dyspozycji pracodawcy w wyznaczonym czasie pracy, podporządkowanie poleceniom pracodawcy i wypłaty wynagrodzenia bez obowiązku wystawiania rachunku czy faktury.

Znamienne jest, też że powódka przez cztery miesiące wystawiła faktury na spółkę cywilną (...) i właśnie ta spółka zrealizowała płatność na rzecz powódki.

Sąd podziela stanowisko Sądu Apelacyjnego w Warszawie, iż umowa zawarta z osobą prowadzącą działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług, która wystawiła rachunek za wykonaną pracę, powiększony o podatek VAT - nie jest umową o pracę w rozumieniu przepisu kodeksu pracy (vide: wyrok AP W. z 2002-06-19 III APa 197/01 Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych (...)).

W przypadku ustalenia, że w łączącym strony stosunku prawnym występują elementy obce stosunkowi pracy nie jest możliwa jego kwalifikacja do stosunku pracy (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 2013-03-05, III AUa 1210/12, LEX nr 1293591).

W sytuacji nie podlegania przez powódkę stałemu nadzorowi pracodawcy, nie wykonywania pracy pod jego kierownictwem, co najwyżej informowania o stawkach frachtu, czy też wytyczania ogólnego sposobu działania nie świadczy o istnieniu stosunku pracy. Ogólna kontrola osoby zatrudnionej na podstawie umowy cywilnoprawnej, dokonywana przez zlecającego z punktu widzenia rezultatów działalności (zysków lub strat) nie świadczy o podporządkowaniu pracowniczemu.

Prezes pozwanej spółki rozliczał powódkę jedynie ze strat jakie ponosiła spółka, co było powodem rezygnacji z usług powódki.

Powódka nie pozostawała w dyspozycji zarządu spółki w określonych ściśle godzinach i nie wykonywała stosownie do jego potrzeb czynności zleczanych na bieżąco. Również korzystanie ze służbowego sprzętu przez powódkę nie oznacza, że doszło do zawarcia stosunku pracy.

Zdaniem sądu w realizowanym przez strony stosunku prawnym występowała również cecha charakterystyczna dla stosunku pracy tj. obowiązek osobistego świadczenia usług, jednak w ocenie sądu nie miała ona charakteru przeważającego.

Należy też podzielić pogląd Sądu Najwyższego, że jeżeli w stosunku prawnym nie przeważają cechy stosunku pracy, to o jego charakterze przesądza nazwa i sposób realizacji zobowiązania (zob. : wyrok SN z 1998-09-02 I PKN 293/98 Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (...)).

W niniejszej sprawie mimo że występuje element stosunku pracy to jednak występują też elementy charakterystyczne dla stosunku cywilnoprawnego, które przeważają i uniemożliwiają zakwalifikowanie łączącej strony umowy jako umowy o pracę.

Nawet gdyby uznać, że niniejszej sprawie cechy istotne dla stosunku pracy i stosunku cywilnoprawnego występują w równym natężeniu, to decydujący charakter ma wola stron co do zawarcia umowy o świadczenie usług doradczych. Strony wyraziły swoją wolę w zawartej ustnej umowie, której potwierdzeniem są wystawiane przez powódkę faktury, z określeniem nazwy usługi.

Zatrudnienie nie musi w każdym warunkach nosić znamion zatrudnienia pracowniczego. Korzystając z zasady swobody umów (art. 353¹ k.c.), strony mogą bowiem dowolnie, według swego uznania, ukształtować treść i cel stosunku prawnego, byleby nie sprzeciwiały się one właściwości (naturze) tego stosunku, bezwzględnie obowiązującym przepisom prawa lub zasadom współżycia społecznego. Jednakże kwalifikacja danej umowy jako umowy o pracę lub jako umowy prawa cywilnego zależy od okoliczności konkretnego przypadku (tak: wyrok SN 2011-11-18, I PK 63/11, LEX nr 1229541).

Bezsporne jest też, że powódka w trakcie trwania umowy nigdy nie kwestionowała charakteru wiążącej jej umowy, wręcz przeciwnie wskazywała na jej zalety. Zrobiła to dopiero na potrzeby zaspokojenia swoich roszczeń, również z wystawionej w listopadzie faktury.

Należy zaaprobować też stanowisko Sądu Najwyższego - Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zawarte w wyroku z 2003-11-18, I PK 580/02(O.: Monitor Prawniczy rok 2005, Nr 10, str. 506), że nie można traktować umowy pracownika z pracodawcą raz jako cywilnej, a innym razem kiedy jest to korzystne ze względu na świadczenia pracownicze, jako umowy o pracę.

W ocenie sądu powódka reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, pomimo spoczywającego na niej ciężaru dowodu (onus probandi art. 6 k.c.) nie wykazała, że łączył ją stosunek pracy z pozwaną spółką i nie przeprowadziła dowodów pozwalających na wiarygodne uznanie, iż faktycznie świadczyła pracę na warunkach umowy o pracę, na stanowisku dyrektora ds. transportu i logistyki a co tym idzie, że zasadne jest jej roszczenie o ustalenie stosunku pracy, wynagrodzenie za pracę i odszkodowanie.

Mając na uwadze powyższe sąd na oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu sąd orzekł stosownie do treści przepisu art. 98 § 1 k.p.c. , ustalając wysokość wynagrodzenia pełnomocnika pozwanej w oparciu o § 9 ust. 2 w zw. z § 2 pkt. 5 i § 9 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U z 2018r., poz. 265 ze zmian.) w kwocie 2.820 zł .

(-) Marek Osowicki